

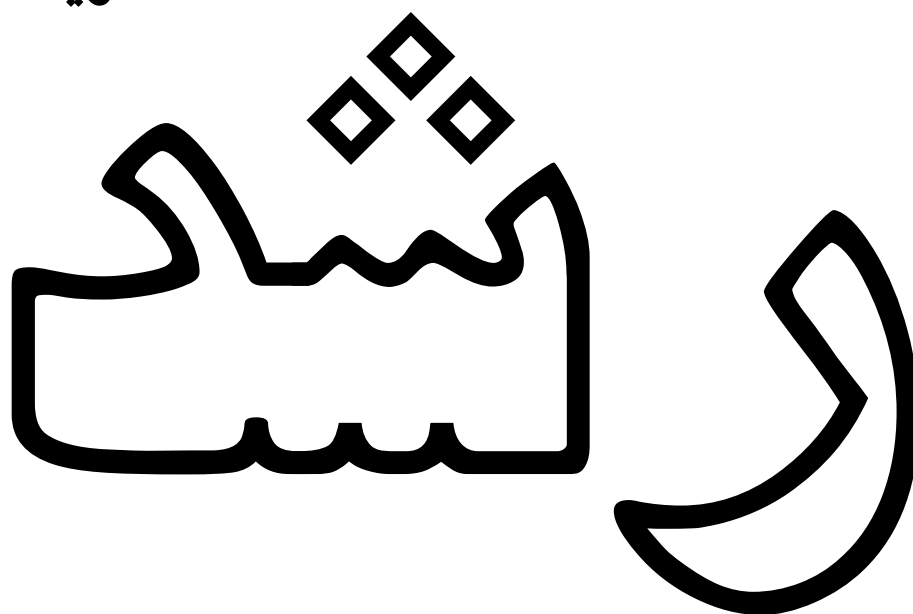

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۶۴۵

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۶۴۵، «رشد» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «رشد» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «رشد» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزار می‌شود.

مشخصات

شماره	۶۴۵
ریشه	رشد
تعداد تکرار	۱۹
تعداد مشتقات	۱۲
تعداد ریشه مرتبط	۱۳۶

فهرست مشتقات

۱۱. مُرَشِدًا (۱)	۹. رُشْنًا (۲)	۷. رَشَنًا (۵)	۴. الرُّشْدُ (۱)	۱. الرَّاشِدُونَ (۱)
			۵. الرُّشْدِ (۲)	۲. الرَّشَادِ (۲)
۱۲. يَرُشِدُونَ (۱)	۱۰. رُشِدَةٌ (۱)	۸. رَشِيدٌ (۱)	۶. يَرشِدِ (۱)	۳. الرَّشِيدُ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱۱۲. كهف (۲)	۸۴. عنت (۱)	۵۶. شرر (۱)	۲۸. جیء (۲)	۱. ابراهيم (۱)
۱۱۳. كون (۵)	۸۵. غرب (۱)	۵۷. شرک (۱)	۲۹. حيب (۱)	۲. ابو (۱)
۱۱۴. لدن (۱)	۸۶. غفل (۱)	۵۸. شعب (۱)	۳۰. حتى (۱)	۳. اتى (۲)
۱۱۵. لعل (۱)	۸۷. غنى (۱)	۵۹. شعيب (۱)	۳۱. حرى (۱)	۴. احد (۱)
۱۱۶. ليس (۱)	۸۸. غوى (۲)	۶۰. شمس (۱)	۳۲. حسب (۱)	۵. اخذ (۲)
۱۱۷. مسك (۱)	۸۹. غير (۱)	۶۱. شمل (۱)	۳۳. حقق (۱)	۶. ارض (۳)
۱۱۸. ملء (۱)	۹۰. فتو (۱)	۶۲. شهد (۱)	۳۴. حلم (۱)	۷. اكل (۲)
۱۱۹. ملك (۲)	۹۱. فتى (۱)	۶۳. شىء (۲)	۳۵. خزى (۱)	۸. الله (۱۰)
۱۲۰. موسى (۱)	۹۲. فجور (۱)	۶۴. صرف (۱)	۳۶. درى (۱)	۹. اله (۱۰)
۱۲۱. مول (۳)	۹۳. فرعون (۴)	۶۵. صلو (۱)	۳۷. دعو (۳)	۱۰. امر (۵)
۱۲۲. نسى (۱)	۹۴. فسق (۱)	۶۶. ضرر (۱)	۳۸. دفع (۲)	۱۱. امن (۶)
۱۲۳. نصر (۱)	۹۵. فصم (۱)	۶۷. ضلل (۱)	۳۹. دين (۱)	۱۲. انس (۱)
۱۲۴. نكح (۱)	۹۶. فعل (۱)	۶۸. ضيف (۱)	۴۰. ذات (۲)	۱۳. انن (۵)
۱۲۵. هدى (۶)	۹۷. فقر (۱)	۶۹. طغو (۱)	۴۱. ذكر (۱)	۱۴. اولاء (۱)
۱۲۶. هرع (۱)	۹۸. قبل (۲)	۷۰. طغى (۱)	۴۲. ريب (۵)	۱۵. اول (۲)
۱۲۷. هىء (۱)	۹۹. قرب (۲)	۷۱. طلع (۱)	۴۳. رجل (۱)	۱۶. اوى (۵)
۱۲۸. وثق (۱)	۱۰۰. قرض (۱)	۷۲. طهر (۱)	۴۴. رحم (۱)	۱۷. ائى (۴)
۱۲۹. وجد (۱)	۱۰۱. قسط (۱)	۷۳. طوع (۱)	۴۵. رسل (۱)	۱۸. ابى (۴)
۱۳۰. وحد (۱)	۱۰۲. قلب (۱)	۷۴. ظهر (۱)	۴۶. رود (۲)	۱۹. بدر (۱)
۱۳۱. وقى (۱)	۱۰۳. قول (۸)	۷۵. عبيد (۲)	۴۷. رئى (۶)	۲۰. بلغ (۱)
۱۳۲. وله (۱۰)	۱۰۴. قوم (۴)	۷۶. عرف (۱)	۴۸. زور (۱)	۲۱. بلو (۱)
۱۳۳. ولى (۱)	۱۰۵. كبر (۲)	۷۷. عرو (۱)	۴۹. زين (۱)	۲۲. بنو (۱)
۱۳۴. يتم (۱)	۱۰۶. كثر (۱)	۷۸. عسى (۱)	۵۰. سبل (۶)	۲۳. بئس (۱)
۱۳۵. يمن (۱)	۱۰۷. كذب (۱)	۷۹. عصو (۱)	۵۱. سرف (۱)	۲۴. بين (۱)
۱۳۶. يوم (۱)	۱۰۸. كره (۲)	۸۰. عصى (۱)	۵۲. سلم (۲)	۲۵. تبع (۳)
	۱۰۹. كفر (۲)	۸۱. عفف (۱)	۵۳. سمع (۱)	۲۶. ترك (۱)
	۱۱۰. كفى (۱)	۸۲. علم (۵)	۵۴. سوء (۱)	۲۷. جوب (۲)
	۱۱۱. كلل (۱)	۸۳. عمل (۱)	۵۵. سئل (۱)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۸۶} وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ
۲. {البقرة - ۲۵۶} لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
۳. {النساء - ۶} وَابْتَلُوا النِّبَايَ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِن آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَن يَكْفُرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَغْفِرْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا
۴. {الأعراف - ۱۴} سَأَصْرَفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِن يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ
۵. {هود - ۷۸} وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَا قَوْمِ هُوَ لَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَحْزُونِ فِي ضَيْغِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ
۶. {هود - ۸۷} قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَاتُكَ تَأْمُرُكَ أَن نَّتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَن نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ
۷. {هود - ۹۷} إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ
۸. {الكهف - ۱۰} إِذْ أَوْى الْفُتَيْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا
۹. {الكهف - ۱۷} وَتَرَى السَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا
۱۰. {الكهف - ۲۴} إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَاذْكُر رَّبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَن يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا
۱۱. {الكهف - ۶۶} قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَىٰ أَن تَعْلَمَنِي مِمَّا غَلَّمْتِ رَشَدًا
۱۲. {الأنبياء - ۵۱} وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ
۱۳. {غافر - ۲۹} يَا قَوْمِ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ
۱۴. {غافر - ۳۸} وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِيكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ
۱۵. {الحجرات - ۷} وَاعْلَمُوا أَن فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأُمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَعِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ
۱۶. {الحجن - ۲} يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا
۱۷. {الحجن - ۱۰} وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشْرَأُ رَيْدَ بَيْنَ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا
۱۸. {الحجن - ۱۴} وَأَنَا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا
۱۹. {الحجن - ۲۱} قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا